

I

Ik haat kunstnagels in extravagante kleuren, geblondeerde haren, kunstzijden blouses en glimmende oorbellen, en zeker om vier uur 's middags. Nog nooit leken zoveel vrouwen travestieten of prostituees, vermomd als keurige echtgenotes.

Ik haat het overmatige parfum van deze vrouwen, die zo zwaar zijn opgemaakt dat ze eruitzien als kakkerlakken in een bakkerij, en ze maken me bovendien aan het niezen. Om nog maar te zwijgen van hun spullen, smartphones in van die kinderachtige, fuchsiakleurige hoesjes met pailletten of nepedelstenen en belachelijke plaatjes. Ik haat alles waar deze niet biologisch afbreekbare vrouwen met hun geëpileerde wenkbrauwen voor staan. Ik haat hun schrille, geaffecteerde stemmetjes als van vierjarige poppetjes, kleine narcohoertjes geperst in een vrouwenlichaam maar wel rechtop als een man. Het is allemaal heel benauwend, deze macho-kindvrouwjes brengen me in de war, maken me bang, doen me denken aan alles wat verpest en kapot is in een land als dit, waar de waarde van een vrouw wordt afgemeten aan de omvang van haar kont, hoe rond haar borsten zijn en hoe dun haar taille is. Ik haat ook de kinderachtige mannen, gereduceerd tot de primitiefste versie van zichzelf, altijd op zoek naar een vrouw om te neuken, om als een trofee mee te pronken, om in te ruilen voor een ander of om zich een status te verwerven tussen zijn mede-neander-

thalers. Maar al haat ik nog zo hartgrondig dit maffioze wereldje, dat in dit land al meer dan dertig jaar de boven-
toon voert in de stijl en de logica van gewetenloze lieden,
politici, ondernemers en bijna iedereen die ook maar een
greintje contact heeft met de macht, minstens zo erg haat ik
de dames van Bogotá, onder wie ik ook mezelf reken, al doe
ik mijn uiterste best me van hen te onderscheiden.

Ik haat hun gewoonte om de term ‘indianen’ te gebruiken
voor degenen die volgens hen tot een lagere klasse behoren.
Ik haat hun obsessie om onderscheid te maken tussen het
‘u’ en het ‘jij’, en waarbij het personeel ‘u’ moet zeggen.
Ik verafschuw de slaafsheid van obers in restaurants, als ze
aan komen hollen om de klanten te helpen en zeggen ‘Wat
wenst u, meneer’, ‘Zoals u wilt, meneer’, ‘Uw bestelling, me-
neer’. Ik haat zoveel dingen en op zoveel manieren, zoveel
dingen die me onrechtvaardig, dom, willekeurig en wreed
lijken, en ik haat ze des te meer wanneer ik mezelf haat
omdat ik deel uitmaak van deze onontkoombare realiteit.

Mijn eigen verhaal is heel gewoon. Het is de moeite niet
waard er dieper op in te gaan. Misschien moet ik vertellen
dat mijn vader een Franse immigrant was, die naar Colom-
bia kwam dankzij een aanbesteding voor de bouw van een
staalfabriek. Hier zijn mijn broer en ik geboren. Hier zijn
we opgegroeid, net als zoveel mensen zoals wij, en hier heb-
ben wij ons gedragen als buitenlanders, een leven omringd
door muren. In het noorden van Bogotá, in een apparte-
ment in het historische centrum van Cartagena, een aantal
zomers in Parijs en af en toe op de Rosario-eilanden. Mijn
leven verschilde niet zoveel van dat van een gemiddelde
Italiaanse, Franse of Spaanse vrouw. Van kinds af aan leer-
de ik om verse zeekeeft te eten en zee-egels te vangen, op
mijn eenentwintigste proefde ik al het verschil tussen een

wijn uit de Bordeaux en eentje uit de Bourgogne, speelde ik piano, sprak ik accentloos Frans en wist ik aardig wat van de geschiedenis van het oude continent terwijl ik van mijn eigen continent zo goed als niets wist.

Zolang ik me kan herinneren, was onze veiligheid iets waar we zelf voor moesten zorgen. Ik ben blond, heb blauwe ogen en ben een meter vijfenzeventig lang, iets wat hier nu steeds minder exotisch is, maar in mijn jeugd beslist een troef was om het lievelingetje te worden van de nonnen en de populairste onder mijn vriendinnen, maar ook iets wat de aandacht trok en in het geval van mijn vader uitgroeide tot de paranoia dat ik ontvoerd zou worden, iets wat in onze familie gelukkig nooit is gebeurd. Onze rijkdom en mijn blanke huid droegen bij aan mijn isolement. Al ben ik de laatste tijd geneigd te denken dat ik dat altijd tegen mezelf heb gezegd omdat ik niet wilde weten dat ik geheel vrijwillig op-en-top een balling ben. Waar ik ook heen ging, ik was altijd ergens anders.

Op mijn leeftijd maakt melancholie deel uit van het innerlijke landschap. De vorige maand ben ik negenenvijftig geworden. Ik kijk veel meer achterom en naar binnen dan naar de wereld om me heen. Voornamelijk uit desinteresse en omdat ik niet blij ben met wat ik daarbuiten aantref. Misschien is dat wel hetzelfde. Ik vermoed dat mijn neurose verband houdt met mijn zwartgallige kijk op de werkelijkheid die me omringt, maar het is iets onvermijdelijks. Of zoals Octavio Paz het zei: dit is 'het huis van de vluchtige blikken', mijn huis van de vluchtige blikken, ik heb geen ander huis. Ik aanvaard mijn snobistische aard. Ik aanvaard, nee, meer dan dat ik hem aanvaard, omarm ik mijn haat. Misschien is dat de definitie van volwassenheid.

Toen ik uit Colombia wegging, letten de moeders er nog

op dat de knieën van hun dochters bedekt waren, nu wordt niets aan de verbeelding overgelaten. Dat was ook iets wat me choqueeerde toen ik terugkwam. Ik had het gevoel dat de borsten van sommige vrouwen me achtervolgden met haast agressieve brutaliteit. Hoe het ook zij, het is me nooit gelukt me helemaal aan te passen in Colombia, en in Frankrijk was en bleef ik een buitenlandse.

Dat ik naar Parijs ging was eerder een vlucht dan dat ik er ging studeren. Ik voelde me daar heel veel jaren op mijn gemak, ik trouwde, kreeg een dochter en oefende mijn beroep uit, maar de jaren gingen steeds zwaarder tellen en mijn herinneringen vervaagden, tot ik op een dag begreep dat het tijd was om terug te gaan. Gescheiden, zeventenvijftig lentes om mee te torsen en met een dochter van tweentwintig die aan de Sorbonne studeerde, moest ik mijn leven in drie oude koffers pakken en zonder haar aan de terugreis beginnen. Aline spreekt Spaans met een accent en ze maakt fouten. Ze is mooi, lang en slank en geeft de voorkeur aan vrouwen boven mannen, al is nog niet duidelijk of dat definitief is of van voorbijgaande aard. Ik maak me er ook niet al te druk over. Al weet ik dat het arme kind, als ze hier woonde, zich wel zorgen zou moeten maken, of op zijn minst het hoofd zou moeten bieden aan hypocriet moralisme en sociale intimidatie. Iets is er wel veranderd, dat is waar. Je ziet nu tenminste een paar buitenlanders op straat en er zijn meer mensen die anders denken. Maar toch ben ik erg alleen, afgezien van mijn vriendin Lucía Estrada, met wie ik na bijna twee decennia het contact heb hernieuwd. Maar eigenlijk heb ik ook niet echt iemand nodig.

COLOMBIA IS PASSIE stond op het bord dat me op het vliegveld verwelkomde. En onlangs schreef de krant nog over vijftien doden bij een bloedbad in het zuiden van het

land. Tegelijkertijd komt het door die passie dat ik iedereen zo hartstochtelijk haat. Zoals de dames Urrutia, Pombo en MacAllister, die me op de thee vragen om te bidden voor een zieke vriendin of voor de elf kinderen die zijn omgekomen bij de laatste aardverschuiving in het zuiden van de stad, waar ik nog nooit ben geweest. Al net zo erg haat ik de portiers die met het grootste plezier iedereen de toegang weigeren, de lijfwachten die met hun dure wagens andere auto's wegdrukken, de bedelaars die bij de stoplichten spiegels afrukken. Enkel in mijn werk verzoen ik me met mijn meelevende kant, waar verbittering nog geen vat op heeft gekregen.

Begin 2013 vond ik een mooi appartement in de Calle 93, dicht bij het Chicó Park. Terug in het land diepte ik enkele maatschappelijke aandelen op, waarmee ik niet alleen het appartement kon kopen maar ook een stuk grond in Guasca, in de bergen, met het plan daarop een huisje te bouwen. In het appartement maakte ik een spreekkamer en dankzij mijn diploma's kreeg ik in korte tijd een paar patiënten. Ik moet toegeven dat ik de meesten saai vind. Hun angsten, maar ook hun complexen, remmingen en manieren van denken zijn meestal zo voorspelbaar. Maar bij gebrek aan andere ontspanning viel ik terug op de therapie. Gelukkig is het culturele aanbod in de stad behoorlijk groot, dus por ik mezelf af en toe op om naar een concert of een expositie te gaan, waarvoor ik wekelijks twee vrije middagen uittrek. Psychotherapeuten verdienen tenslotte meer dan genoeg, en gezien mijn leeftijd en omstandigheden hoef ik niet al te hard te werken.

Na verloop van tijd ging ik op mijn vrije middagen ook wandelen. Je kunt met geen mogelijkheid in het centrum komen zonder zeker twee uur vast te zitten in het verkeer,

daarom besloot ik in mijn eigen buurt te blijven en alles alleen lopend te doen. Tijdens een van die uitstapjes ontdekte ik een paar nieuwe boekwinkels, een fantastische banketbakkerij en enkele boetiekjes. Maar ik had niet echt de behoefte iets te passen, want mijn lichaam voelt steeds minder vertrouwd. Vaak word ik verrast door mijn eigen gezicht in de spiegel, mijn blote benen zijn een weinig hoopgevende, vergeelde en vergeten kaart.

Het was tijdens een van die tochten door de wijk, nadat ik, rondneuzend in de Avenida 82, ten slotte bij Michel Patisserie een chocoladetimbaal met een cappuccino had genomen. Ik voelde me schuldig, besloot door te lopen tot Carrera 15 en dan terug te gaan naar huis, ook lopend. Een paar huizenblokken verderop, op die mooie middag in mei, hield ik stil voor het witte gebouw met zijn glazen deuren, waar ik nog nooit binnen was geweest. LA CASA DE LA BELLEZA stond er te lezen in zilverkleurige letters. Ik liep erheen, puur uit nieuwsgierigheid. Volgens mij kwam het door de naam De Schoonheidssalon. Ik kwam op een eerste verdieping vol dure producten tegen rimpels, striae en cellulitis, om te hydrateren en af te vallen toen ik haar ineens zag, bij de receptie. Ze droeg witte gymshoenen en een lichtblauw uniform, en ze had een paardenstaart. Het lange, gitzwarte haar hing over haar rug. De kringen onder haar ogen en de vermoeide uitdrukking deden er niet toe, haar schoonheid was krachtig, haast schaamteloos. Het meisje blaakte van leven. Iets in haar was wild en ruw, waardoor ze, hoe zal ik het zeggen, puur leek. Ik weet nog altijd niet of het een gevolg was van discipline en ijdelheid of simpelweg een gave die ze had geërfd. Ik zal het nooit weten. Karen is een groot mysterie. Meer nog in een stad als deze, waar je aan alle mensen kunt zien wie ze zijn, en waar hun

kleding, manier van praten en de plek waar ze wonen een even voorspelbare als zich altijd herhalende code verraden. Mijn aandacht werd gewekt door haar figuur als van een gazelle, maar vooral door een soort serene uitdrukking op haar gezicht. Ik durfde te wedden dat ze er totaal niets aan deed om er zo uit te zien. Als ik al iets had kunnen zeggen nadat ik alleen naar haar had gekeken, was het dat alles in haar rust uitstraalde.

Misschien kwam het doordat ik zo verwaasd naar haar stond te kijken, alsof ik een geestverschijning zag, dat ze naar me toe kwam en vroeg:

‘Kan ik u ergens mee helpen, mevrouw?’

Ze glimlachte moeiteloos, alsof ze te kennen gaf dat ze dankbaar was dat ze leefde. Ik was verbaasd dat niemand haar schoonheid leek op te merken. Het was alsof een tere orchidee bij toeval in een modderplas was gevallen. Om haar heen hooggehakte vrouwen met gemaakte glimlachjes. Het meisje van de receptie was een monster met kersenrode lippen en een overdreven blos. Zij niet. Zij leek zich overal boven te verheffen en betekenis te geven aan de naam van het gebouw.

‘Dank je, ja, ik wil me laten epilieren,’ zei ik toen, alsof ik mezelf niet al epileer sinds ik kan nadenken.

‘Het is niet zo druk, wilt u nu meteen?’

‘Ja, dat is prima,’ antwoordde ik als gehypnotiseerd.

‘Pardon, wat is uw naam?’

‘Claire. Claire Dalvard,’ zei ik.

‘Loop maar met mij mee, alstublieft,’ voegde ze eraan toe. En dus liep ik met haar mee.

‘Al van kleins af aan maken zwarte vrouwen en mulattinnen hun haar steil met een steiltang, met crèmes, met een föhn, met kauwtabletten, ze wrappen hun haar, gebruiken haarmaskers, slapen met panty’s om hun hoofd, brengen een conditioner met siliconen aan. Het hebben van steil haar is net zo belangrijk als het dragen van een beha, het is een onmisbaar onderdeel van je vrouwelijkheid, en wat moet dat moet, flink zijn, je hoofd volstoppen met metalen pinnen, bereid zijn te verdragen dat het trekt en pijnlijk is, en uren van je tijd besteden aan iets wat duur en onprettig is, maar ook noodzakelijk als je wilt bereiken dat je haar de perfecte steilheid krijgt,’ zegt Karen met haar lage, volle stem.

‘En kleine meisjes, moeten die dat ook doen?’

‘De allerkleinsten niet, maar zodra ze wat groter zijn, zeg maar acht of negen, hebben ze allemaal al steil haar, absoluut,’ zegt ze terwijl ze de zwachtels verwijdert.

Toen ze hier kwam, vond ze de stad leuk. Ja! Voor veel mensen is hij mooi. Juist door die ijle, zo kenmerkende droefheid, die soms wordt doorbroken door een onverwacht stralende, zonovergoten zondagochtend.

Ze had haar zootje van vier achtergelaten bij haar moeder in Cartagena en was naar Bogotá gekomen. Een van haar collega’s was in de wijk Quirigua een schoonheidsinstituut begonnen en had haar een baan aangeboden. Ze had

haar moeder beloofd dat ze maandelijks geld zou sturen voor Emiliano, en dat heeft ze ook gedaan. Haar moeder woont in een huis in de wijk San Isidro, samen met haar oom Juan, een verstokte vrijgezel die ziekelijk is. Ze leven hoofdzakelijk van het pensioen van haar oom, die dertig jaar op het postkantoor had gewerkt, en van het geld dat zij stuurt.

Karen was opgegroeid met de klanken van de *vallenato*, de *bachata* en later de *champeta*. Haar moeder, amper zestien jaar ouder dan zij, was ooit schoonheidskoningin van de wijk geweest, iets waarmee ze dacht aan de armoede te kunnen ontsnappen, maar in plaats daarvan was ze zwanger geworden van een blonde man die nauwelijks Spaans sprak en die volgens haar een zeeman was. Uit dit heimelijke bezoekje van de liefde was het mulattinnetje geboren, dat met haar moeder niet alleen haar achternaam maar ook haar schoonheid en haar armoede gemeen had.

Doña Yolanda Valdés had illegale loten en frituur verkocht, ze was hulp in de huishouding geweest, had in een bar in het centrum gewerkt en ten slotte wijdde ze zich aan de verzorging van haar kleinzoon, aan het gelaten ondergaan van haar artritis en aan klagen over het feit dat ze een dochter had gebaard en geen zoon. Op haar veertigste was ze al bijna een oude vrouw.

De kortstondige avontuurtjes van doña Yolanda hadden haar nog twee zwangerschappen opgeleverd, beide keren een jongen, maar ze had zo weinig geluk gehad dat de eerste dood was geboren en de tweede enkele dagen na zijn geboorte overleed. Yolanda Valdés zei dat er een vloek rustte op de vrouwen van haar familie. Onheil trof hen als ze er het minst op bedacht waren en eenzaamheid was hun onafwendbaar lot.

Karen herinnert zich de zondagochtend mis van zeven uur, en dat ze wakker werd van het gekwinkeleer van de kanaries. Ze herinnert zich de visstoof op Playa Los Morros, haar strakke huid en de duizelingwekkende aanblik van de witte lichtjes als ze lange tijd in het water dreef. Dat ritueel – zij en ik samen in de beslotenheid van die massagekamer beschermd door haar jeugd, haar ritme als van de zee en de kracht van haar stevige maar zachte handen – werd voor mij gaandeweg een noodzaak, net zo dwingend als honger.

Vanaf het allereerste moment dat ik haar zag, wilde ik weten wie ze was. Liefdevol, haast teder overstelpde ik haar met vragen terwijl zij met haar vingertoppen over mijn rug ging. Zo kwam ik te weten dat ze in januari 2013 in Bogotá was gekomen, in het zonnige jaargetijde. Aanvankelijk woonde ze in Suba, in de wijk Corinto, waar een familie een klein appartement met een badkamer en een keukentje verhuurde voor driehonderdduizend peso, alles inbegrepen. Ze verdiende het minimumloon. Aan het eind van de maand had ze geen peso over, ze kon niets naar huis sturen, en bovendien was de buurt onveilig en was ze voortdurend bang. Op de ochtend dat een dronken man twee mensen neerschoot omdat ze tijdens een familiefeest de openbare weg versperden, besloot Karen een andere plek te zoeken om te wonen.

Ze verhuisde naar Santa Lucía, in het zuiden, dicht bij de Avenida Caracas, alleen moest ze nu wel de hele stad door om bij de salon te komen waar ze werkte.

Toen een collega haar vertelde dat ze in een exclusief schoonheidsinstituut in het noorden iemand zochten, lukte het Karen een sollicitatiegesprek te krijgen. Dat was begin april. De stad ging gebukt onder stortregens. Karen woonde pas een paar weken in haar nieuwe huis en beschouwde de regen als een teken van overvloed.